

Załącznik do uchwały
Nr XX/166/08
Rady Gminy Wąbrzeźno
z dnia 28 lipca 2008 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
NA LATA 2008 - 2013**

Wąbrzeźno 2008 R.

Spis treści:

I. Wstęp	3
II. Raport o stanie Gminy Wąbrzeźno	4
2.1. Położenie, powierzchnia, ludność.....	4
2.2. Bezrobocie, ochrona zdrowia, szkolnictwo.....	8
2.3. Opieka społeczna.....	10
2.4. Obowiązujące ustawodawstwo.....	12
III. Metodologia opracowania strategii	16
IV. Analiza SWOT	17
V. Cele i działania strategii	21
VI. Zakończenie	34

I. WSTĘP

Różnego rodzaju kryzysy występujące we współczesnym świecie, powodują wzrost bezrobocia i pogorszenie warunków bytu ludności, a przede wszystkim zwiększenie strefy ubóstwa. Istniejące zagrożenia winny być dostrzegane i uwzględnione w polityce gospodarczej i społecznej państwa. Powinny zapobiegać kryzysom gospodarczym, ograniczać ich negatywne skutki i rozwiązywać kwestie społeczne, dotyczące bezrobocia oraz związanej z nim pomocy społecznej.

Zachodzące w Polsce dynamiczne procesy społeczne i gospodarcze mają ogromny wpływ na życie społeczeństwa. Wzrost dochodu narodowego i postępująca modernizacja kraju, powodują nawarstwianie się problemów społecznych, z których najważniejsze to: ubóstwo, bezrobocie, wielodzietność, niepełnosprawność i długotrwała choroba, przestępczość nieletnich, przemoc. Wymienione zjawiska są od siebie zależne, wzajemnie na siebie wpływają, a przenikając się nawzajem, tworzą łańcuch przyczynowo - skutkowy.

Niezwykle ważnym zadaniem postawionym przed pomocą społeczną jest opracowanie całościowych, wewnętrznie spójnych programów mających na celu długofalowe oddziaływanie i zwalczanie patologii, trafne odczytanie zagrożeń, zdiagnozowanie przyczyn, określenie niezbędnych środków zaradczych. Ciągłe niewystarczające środki przeznaczone na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i sfery ubóstwa. Działania te mogą być realizowane m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi, przy rozpoznaniu i zdiagnozowaniu problemów społecznych występujących na terenie gminy.

Zadaniem gminnego ośrodka pomocy społecznej jest udzielanie skutecznego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz stworzy możliwości rozwoju. Skuteczność pomocy, tym samym skuteczność działania jest uwarunkowana kompleksowym podejściem do istniejących problemów i wprowadzenie systemowych rozwiązań

II. RAPORT O STANIE GMINY WĄBRZEŻNO

2.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ

Gmina Wąbrzeźno położona jest we wschodniej części województwa Kujawsko-Pomorskiego, w powiecie wąbrzeskim. Jest częścią historycznej Ziemi Chełmińskiej, która zapisała się w tradycji narodowej patriotyczną działalnością Towarzystwa Jaszczurczego. Gmina zajmuje teren o powierzchni 20357,1958 ha i liczy 8913 mieszkańców. Obszar Gminy graniczy z centralnie położonym miastem Wąbrzeźno oraz gminami: Książki, Dębowa Łąka, Kowalewo Pomorskie, Chełmża, Płużnica i Radzyń Chełmiński. W skład gminy wchodzi 21 sołectw (skupiających 35 miejscowości):

Cymbark o powierzchni 1287,0105 ha, Czystochleb o powierzchni 1227,4520 ha, Jarantowice o powierzchni 1675,6162 ha, Jaworze o powierzchni 599,4582 ha, Ludowice o powierzchni 1083,7137 ha, Łabędź o powierzchni 1685,9301 ha, Małe Radowiska o powierzchni 899,8325 ha, Myśliwiec o powierzchni 988,7361 ha, Orzechowo o powierzchni 957,2550 ha, Orzechówko o powierzchni 1074,2602 ha, Pływaczewo o powierzchni 1066,6876 ha, Przydwórz o powierzchni 881,1426 ha, Ryńsk o powierzchni 1325,9444 ha, Sitno o powierzchni 964,6889 ha, Stanisławki o powierzchni 299,5469 ha, Trzciniek o powierzchni 605,3032 ha, Trzciano o powierzchni 637,6810 ha, Wałycz o powierzchni 972,3695 ha, Wałczyk o powierzchni 613,8181 ha, Węgorzyn o powierzchni 506,0688 ha, Zieleń o powierzchni 1004,6803 ha. Użytki rolne obejmują grunty orne, sady, łąki i pastwiska zajmują 75% powierzchni gminy. Pozostałe części stanowią lasy - 13,6%, wody - 2,3%, drogi - 2,5%, tereny zabudowane - 1,6%, nieużytki - 4,5% i inne.

Pojezierze Chełmińskie znajduje się na wschód od Doliny Dolnej Wisły, na południe od Doliny Osy w obrębie form polodowcowych ostatniego zlodowacenia.

Pod względem wielkości zajmowanej powierzchni Gmina Wąbrzeźno jest największą gminą w powiecie wąbrzeskim i jedną z większych gmin wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim.

Siedziba Urzędu Gminy położona jest w Wąbrzeźnie przy ul. Mickiewicza 21 poza obszarem administracyjnym gminy.

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców
1.	Cymbark	597
2.	Czystochleb	642
3.	Jarantowice	622
4.	Jaworze	281
5.	Ludowice	245
6.	Łabędź	610
7.	Małe Radowiska	432
8.	Myśliwiec	600
9.	Orzechowo	368
10.	Orzechówko	327
11.	Pływaczewo	480
12.	Przydwórz	221
13.	Ryńsk	774
14.	Sitno	309
15.	Stanisławki	183
16.	Trzcianek	159
17.	Trzciano	236
18.	Wałycz	1018
19.	Wałczyk	195
20.	Węgorzyn	153
21.	Zieleń	461
	Razem	8913

* Podstawa: Dane Urzędu Gminy Wąbrzeźno (24 styczeń 2008 r.)

Następujące zmiany strukturalne spowodują dalszy odpływ ludności ze wsi do miast.

Na dzień 24 stycznia 2008 r. stan ludności gminy Wąbrzeźno przedstawia się następująco:

Wiek	Stan na 24.01.2008 r.		
	kobiety	mężczyźni	razem
0 – 5	241	250	491
6 – 15	603	595	1198
16 – 24	712	699	1411

25 – 29	394	402	796
30 – 39	576	663	1239
40 – 49	540	567	1107
50 – 59	572	677	1249
60 – 79	350	307	657
powyżej 80	482	283	765
Ogółem	4470	4443	8913

* Podstawa: Dane Urzędu Gminy Wąbrzeźno(24 styczeń 2008 r.)

Z powyższego zestawienia wynika, iż w pełni produkcyjnym wieku od 16 do 50 roku życia występuje przewaga mężczyzn. W wieku poprodukcyjnym drastycznie maleje liczba mężczyzn (wzrasta śmiertelność wśród mężczyzn).

Wielkość populacji

Demografia jest ważnym czynnikiem wpływającym na tempo rozwoju społeczno – gospodarczego. Najważniejsze cechy demograficzne, które mają wpływ na możliwości rozwojowe gminy to:

- 1) wysoki poziom wykształcenia mieszkańców;
- 2) utrzymanie średniego wskaźnika gęstości zaludnienia;
- 3) dynamiczna struktura wieku ekonomicznego ludności z zaznaczającym się spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, spadającym procentowym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i występowaniem wzrostowego trendu procentowego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym;
- 4) zachowanie równowagi pomiędzy płciami;
- 5) dodatni poziom przyrostu naturalnego;
- 6) odwrócenie niekorzystnych trendów migracyjnych.

Poniższa tabela przedstawia populację gminy w rozbiciu na grupy wiekowe uwzględniając płeć:

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	371	196	175
5-9 lat	535	257	278
10-14 lat	638	324	314
15-19 lat	752	364	388
20-24 lata	804	403	401
25-29 lat	796	402	394
30-34 lata	668	362	306
35-39 lat	571	301	270
40-44 lata	531	264	267
45-49 lat	576	303	273
50-54 lata	663	360	303
55-59 lat	586	317	269
60-64 lata	358	159	199
65-69 lat	299	148	151
70-74 lata	238	104	134
75-79 lat	229	87	142
80-84 lata	187	66	121
Powyżej 84	111	26	85
Razem	8913	4443	4470

*Podstawa: Dane Urząd Gminy (24 styczeń 2008 r.)

Najliczniejszą grupą w gminie są osoby pomiędzy 20 a 24 rokiem życia. Struktura ludności według wieku mająca wpływ na kształtowanie się struktur społeczno – ekonomicznych przedstawia się następująco:

Grupa wiekowa	Osoby	% ogółu
Wiek przedprodukcyjny:	849	9,51
- kobiety	855	9,58
- mężczyźni	1704	19,09
Wiek produkcyjny:	2294	25,69
- kobiety	2396	26,83
- mężczyźni	4690	52,52
Wiek poprodukcyjny:	1337	14,97
- kobiety	1198	13,42
- mężczyźni	2535	28,39
Ogółem	8929	100

*Podstawa: Dane Urząd Gminy (luty 2008 r.)

W wieku produkcyjnym w gminie zamieszkuje 4690 osób, co stanowi 52,52 % ogółu mieszkańców.

2.2. BEZROBOCIE, OCHRONA ZDROWIA, SZKOLNICTWO.

Duża liczba mieszkańców gminy zatrudniona jest w rolnictwie, jednak ten dział gospodarki tworzy niewielką ilość miejsc pracy, natomiast charakteryzuje się występowaniem ukrytego bezrobocia. Sytuacja ta mogłaby ulec zmianie poprzez realizację nowych inwestycji, które utworzą nowe miejsca pracy zmniejszając tym samym stopę bezrobocia. Niski poziom wykształcenia dużej części bezrobotnych oraz długotrwałe pozostawanie bez pracy to zjawiska bardzo niekorzystne.

Dynamika bezrobocia w gminie Wąbrzeźno

Data	Liczba bezrobotnych		Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	
	Ogółem	kobiet	ogółem	w tym kobiety
31.12.2000 r.	1020	533	227	79
31.12.2001 r.	1055	542	231	74
31.12.2002 r.	1079	547	197	57
31.12.2003 r.	1083	550	193	58

31.12.2004 r.	1036	544	183	68
30.12.2005 r.	990	526	170	53
31.12.2006 r.	843	489	120	50
31.12.2007 r.	593	352	110	49

*Podstawa: dane PUP w Wąbrzeźnie (grudzień 2008)

Okres pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet
Do 1 miesiąca	53	15
1 – 3 miesięcy	116	51
3 – 6 miesięcy	82	47
6 – 12 miesięcy	74	49
12 – 24 miesięcy	68	43
Powyżej 24 miesięcy	200	147

*Podstawa: dane PUP w Wąbrzeźnie (grudzień 2008)

Poziom wykształcenia bezrobotnych:

Rodzaj wykształcenia	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet
Wyższe	8	5
Policealne i średnie zawodowe	93	73
Średnie ogólnokształcące	28	19
Zasadnicze zawodowe	216	107
Gimnazjalne i poniżej	248	148

*Podstawa: dane PUP w Wąbrzeźnie (grudzień 2007)

Bezrobocie to jeden z najtrudniejszych do rozwiązania i najbardziej brzemiennej w skutki problem społeczny, nie tylko na poziomie lokalnym. Rozwiązanie tego problemu zależy od działań systemowych na poziomie centralnym.

Bezrobocie rodzi zagrożenia w dziedzinie ochrony zdrowia, braku pozytywnego nastawienia do świata, złego samopoczucia a przede wszystkim jest przyczyną wielu patologii społecznych, do których należą m.in.

,przestępczość, alkoholizm, przemoc w rodzinie

Na terenie gminy Wąbrzeźno funkcjonują Przychodnia Medycyny Rodzinnej NZOZ Sitno oraz Ośrodek Zdrowia w Ryńsk i Ośrodek Zdrowia w Zieleniu należące do

Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Płużnicy zatrudniają łącznie trzech lekarzy i cztery pielęgniarki. Uzupelnieniem opieki medycznej w gminie jest funkcjonujący od kilku lat prywatny punkt apteczny w Ryńsku.

Z informacji uzyskanych z Zakładów Opieki Zdrowotnej o stanie zdrowia dzieci i młodzieży (0-18 lat), wynika, iż problemem zdrowotnym w wymienionym przedziale wiekowym są zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (krótkowzroczność), alergia, zniekształcenia kręgosłupa.

Rodzaj schorzenia	Ilość dzieci	% (1512 ogółu badanych)
Krótkowzroczność	78	5,15
Alergie	75	4,96
wady kręgosłupa	53	3,5

*Podstawa: dane NZOZ (grudzień 2007)

Na terenie gminy funkcjonują niżej wymienione placówki oświatowe:

- 1) Szkoły Podstawowe w Jarantowicach, Łabędziu, Myśliwcu, Ryńsku, Zieleniu,
- 2) Gimnazja w Zieleniu i Ryńsku,
- 3) Zespół Szkół we Wroniu

Liczbę uczniów i nauczycieli w szkołach podstawowych i gimnazjalnych gminy ujęto w poniższym zestawieniu.

Rodzaj placówki	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów
Oddziały „0”	6	100
Szkoły Podstawowe	78	548
Gimnazjum	37	317

* Podstawa: Dane Urzędu Gminy Wąbrzeźno (grudzień 2007)

2.3. OPIEKA SPOŁECZNA

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej realizowane są w gminie Wąbrzeźno przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Formy pomocy są wielorakie – świadczenia pieniężne i niepieniężne. Adresatami pomocy są rodziny wielodzietne, osoby, które pozostają w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte długotrwałym bezrobociem. Beneficjentami pomocy społecznej są również osoby przewlekle chore, niedostosowane społecznie oraz ludzie samotni oraz w podeszłym wieku. Wsparciem dla działań gminy w

zakresie pomocy społecznej jest działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące zakresu udzielanej w gminie pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Ubóstwo	53	57	63	250	248	255
Bezdomność	8	7	6	27	7	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	60	50	0	344	283	0
Bezrobocie	290	262	201	1154	1021	809
Niepełnosprawność	28	33	34	77	80	72
Długotrwała choroba	117	106	97	378	334	307
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	67	59	46	387	355	284
w tym: - rodziny niepełne	26	23	16	93	92	61
- rodziny wielodzietne	43	37	32	306	270	236
Alkoholizm	3	3	3	10	11	6
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	2	1	14	3	1

* Podstawa: Dane GOPS w Wąbrzeźnie (grudzień 2007)

Wykorzystanie środków finansowych ogółem (za 2007 r.)

Zadania	Plan	Wykonanie	%
Zasiłki stałe (śr. wojewódzkie)	220 790,00	220 615,35	99,92
Zasiłki okresowe (śr. wojewódzkie)	75 844,00	75 830,57	99,98
Zasiłki celowe oraz inna pomoc (śr. własne)	72 000,00	51 944,32	72,14
Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne i zaliczka alimentacyjna (śr. wojewódzkie)	3 418 000,00	3 417 986,80	100
Składki na ubezpieczenie zdrowotne(śr. wojewódzkie)	26 700,00	26 396,51	98,86
Dodatki mieszkaniowe (śr. własne)	250 000,00	189 677,33	75,87
Utrzymanie ośrodka pomocy społecznej (86 508,18śr. własne) (129 900,00śr. wojewódzkie)	224 019,00	216 408,18	96,60
Usługi opiekuńcze	58.099,00	45 109,86	77,64
Usuwanie skutków klęski żywiołowej	1 533,00	1 533,00	100
Realizacja programu pomoc państwa w dożywianiu oraz organizacja prac społecznie użytecznych(73 543,68 śr. własne) (230 573,00śr. wojewódzkie)	316 613,00	304 116,68	96,05

• Podstawa: Dane GOPS w Wąbrzeźnie (grudzień 2007 r.)

Działalność Gminnego Ośrodka Opieki Społecznej w Wąbrzeźnie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie działa na podstawie:

- 1) Uchwały Nr VII/38/91 Rady Gminy w Wąbrzeźnie z dnia 12 lutego 1991 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 2) Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.);
- 3) Ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);
- 4) Ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.);
- 5) Ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 roku o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 z późn. zm.);
- 6) Statutu GOPS nadanego Uchwałą Rady Gminy w Wąbrzeźnie Nr IX/49/03 z dnia 11 sierpnia 2003 r.

GOPS realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej określone głównie takimi ustawami jak:

- 1) Zadania własne Gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej /Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm./.
- 2) Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych /Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm./.
- 3) Zadania wynikające z ustawy z dnia 23 stycznia 2003 roku o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia /Dz. U. Nr 45, poz. 391 z późn. zm./.
- 4) Zadania wynikające z ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej z dnia 22 kwietnia 2005 roku /Dz. U. Nr 86, poz. 732 z późn. zm./.
- 5) Zadania wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych /Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm./.
- 6) Zadania wynikające z innych ustaw szczególnych.

Celem działalności GOPS jest:

- 1) zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 2) doprowadzenie do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz doprowadzenie do integracji osób i rodzin ze środowiskiem,

- 3) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pracuje 13 osób. Placówką kieruje kierownik wspierany przez 4 pracowników socjalnych, 3 osoby do realizacji świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej oraz 6 młodszych opiekunów w OPS. Specjalistyczne wykształcenie kadry ośrodka, doświadczenie zawodowe i zaangażowanie poparte właściwą organizacją pracy gwarantują, że w ramach posiadanych, ograniczonych środków osiągnęte są maksymalne efekty społeczne.

2.4. OBOWIĄZUJĄCE USTAWODAWSTWO

Oprócz administracji rządowej, obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej spoczywa na organach jednostek samorządu terytorialnego. Podstawowe działania wspólnoty samorządowej w zakresie polityki społecznej uregulowane są w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i zadania te obejmują między innymi zagadnienia:

- 1) ochrony zdrowia,
- 2) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 3) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 4) edukacji publicznej,
- 5) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 6) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 7) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego,
- 8) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 9) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Szczegółowy zakres zadań gminy przedstawia ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej. Wynikające z niej obowiązki gmin przedstawiono poniżej:

Zadania własne:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;

- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- 14) dożywianie dzieci;
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należą również :

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;

- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Zadania zlecone:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 2) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 3) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 5) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia

III. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia jest to dokument, który wybranym, przemyślanym, założonym do osiągnięcia celom przypisuje wachlarz zadań, określając przy tym środki i metody ich realizacji, w sposób całościowy i uporządkowany oraz wytycza kierunki, typuje priorytety, wskazuje zagrożenia. Zawiera metody oceny i wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Biorąc pod uwagę długi horyzont czasowy (5 lat), strategia musi być dokumentem o dużym poziomie ogólności. Powstające dokumenty planistyczne, ze względu na dynamikę zachodzących procesów społecznych i warunkujących je procesów ekonomicznych muszą stwarzać możliwość ich modyfikacji i poprawek.

Opracowywany dokument zawiera wskazanie okresu czasu, w którym będzie realizowany (2008 - 2013). Specyfika planowania strategicznego zakłada długofalowe działania i dlatego należy określić odległy horyzont czasowy tak, by w proponowanych rozwiązaniach i działaniach nie koncentrować się na bieżących i doraźnych celach. Strategia koncentruje się na tych problemach, które z uwagi na swój ciężar gatunkowy, zakres oddziaływań, skutki dla społeczności są ważne dla całej wspólnoty lokalnej. Zakreślony w strategii horyzont czasowy do 2013 r. spełnia te warunki i pokrywa się z przyjętym w Unii Europejskiej okresem budżetowania, co pozwala na rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem szans, jakie niosą ze sobą możliwości korzystania z funduszy unijnych.

W celu opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Zarządzeniem Nr 3/08 Wójta Gminy Wąbrzeźno z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie powołania zespołu do przeprowadzenia aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2005 r – 2013 powołano zespół w składzie:

- 1) Justyna Mytlewska - Sekretarz Gminy;
- 2) Zenon Wilczyński – przedstawiciel organizacji pozarządowej;
- 3) Agnieszka Kornacka – p.o. kierownika GOPS w Wąbrzeźnie.

Zespół ten ma za zadanie opracować i zaktualizować obowiązującą dotychczas strategię na podstawie udziału w warsztatach i spotkaniach ze społecznością lokalną, na których zostaną omówione mocne i słabe strony Gminy Wąbrzeźno.

IV. ANALIZA SWOT

Planowanie strategiczne wykorzystuje różne techniki analityczne oraz sposoby dochodzenia do budujących wniosków. Najczęściej wykorzystywana metoda to Analiza SWOT, służąca do porządkowania informacji. Stosuje się ją we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej, dzieli się ona na cztery kategorie czynników strategicznych:

S (strengths) → mocne strony – wszystko to, co stanowi atut, przewagę i zaletę analizowanego tematu,

W (weaknesses) → słabe strony - wszystko to, co stanowi słabość, barierę i wadę analizowanego tematu,

O (opportunities) → szanse – wszystko to, co stwarza dla analizowanego tematu szanse korzystnej zmiany,

T (threats) → zagrożenia – wszystko to, co stwarza dla analizowanego tematu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza została wykonana w oparciu o spotkania z mieszkańcami gminy oraz warsztaty, które odbyły się w dniu 9 i 10 czerwca 2008 r. w Urzędzie Gminy Wąbrzeźno. Na spotkaniu tym obecni byli przedstawiciele organizacji pozarządowych, członkinie KGW a tym samym przedstawiciele mieszkańców gminy oraz pracownicy Urzędu Gminy, którzy wykorzystali swoją wiedzę i doświadczenie zawodowe opracowując mocne i słabe strony Gminy. Do opracowania analizy posłużyły materiały przygotowane przez pracowników Urzędu oraz zespół powołany do przeprowadzenia aktualizacji strategii.

Zbiorcza Analiza SWOT:

G O S P O D A R K A G M I N Y	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Korzystne warunki naturalne do produkcji rolnej. Infrastruktura: - wodociągi, - telefonizacja. Warunki glebowo-przyrodnicze. Silny potencjał rolny. Dobre warunki do ekologicznej produkcji rolnej. Korzystne połączenie komunikacyjne-kolejowe i drogowe (obwodnica miasta Wąbrzeźno, bliskość budowanej autostrady) Istnienie strategii rozwiązywania problemów społecznych. Istnienie programu ochrony Środowiska. Opracowana zintegrowana strategia rozwoju obszarów wiejskich dla regionu Wieczno (Gminy Wąbrzeźno i Płużnica).</p>	<p>Brak oczyszczalni. Brak programów ekologicznych. Ograniczona baza produkcyjno-usługowa. Brak rynku hurtowego i aukcji dla produktów rolnych. Słabo rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze. Niska dochodowość gospodarstw domowych. Brak kompetencji izb rolniczych. Zła nawierzchnia dróg oraz ich jakość.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Sprzyjająca polityka władz gminy dla inwestorów ukierunkowana na ich rozwój. Koordynacja wspólnych działań na rzecz rozwoju gminy. Pozyskanie inwestorów do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. Poprawa ekonomiki rolnictwa poprzez rozwój wysokotowarowych gospodarstw rolnych.</p>	<p>Braki w infrastrukturze – brak sieci kanalizacji sanitarnej. Migracja młodych ludzi za granicę. Ograniczenie rozwoju produkcji rolnej wynikające z niskiej opłacalności.</p>

D E M O G R A F I A I B E Z R O B O C I E	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Wysoki odsetek ludzi młodych wśród ludności gminy. Gotowość do podejmowania przez młodych ludzi nowych wyzwań. Istnienie grupy lokalnych liderów, społeczników i aktywistów na terenie gminy. Podpisane porozumienie o współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich powiatu Wąbrzeskiego.</p>	<p>Zwiększone obciążenie budżetu gminy wynikające z wysokiego bezrobocia i niskiej opłacalności produkcji rolnej. Niezadowolająca sytuacja ekonomiczna sporej części ludności. Wysoki poziom bezrobocia. Niewielki przyrost miejsc pracy na terenie gminy. Apatia i bierność osób długotrwale bezrobotnych. Brak kwalifikacji dużej grupy bezrobotnych. Brak motywacji wśród mieszkańców Gminy do dokonywania zmian.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Możliwość aktywizacji osób bezrobotnych. Nawiązanie współpracy z zagranicą. Możliwości zatrudnienia, nowe miejsca pracy. Wykorzystanie możliwości proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wąbrzeźnie. Programy aktywizacji osób bezrobotnych - współpraca</p>	<p>Ucieczka najlepiej wykształconych i najbardziej dynamicznych grup społecznych za granicę kraju. Tendencja do osłabiania więzi międzyludzkich. Brak miejsc pracy dla młodych i wykształconych ludzi.</p>

O Ś W I A T A , E D U K A C J A P U B L I C Z N A	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Fachowa kadra nauczycielska w szkołach. Wykorzystanie nowoczesnych metod nauczania poprzez dostęp do internetu. Szybka wykrywalność patologii. Funkcjonujące świetlice wiejskie. Działająca biblioteka gminna. Niewielki odsetek patologii występujących na terenie szkół. Istnienie zaplecza sportowego w szkołach	Duże rozproszenie terytorialne społeczności uczniowskiej. Bieda panująca w społeczeństwie. Braki edukacyjne rodziców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wykorzystanie funduszy stypendialnych. Organizacja zajęć pozalekcyjnych. Przyspieszenie rozwoju młodego pokolenia spowodowane dostępem do „zdobyczy” techniki.	Niewystarczające dotacje na cele oświatowe. Przyzwolenie społeczne na spożywanie przez nieletnich papierosów i alkoholu. Niedostateczne zainteresowanie rodziców, w jaki sposób dziecko spędza czas wolny. Narastająca agresja wśród nieletnich.

K U L T U R A i T U R Y S T Y K A	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Czyste środowisko naturalne. Liczne i ciekawe obiekty dziedzictwa kulturowego – turystyka wiejska. Walory krajobrazowo – turystyczne. Znany w kraju Ośrodek wypoczynkowo – rekreacyjny w Przydworzu. Skupiające lokalną społeczność poprzez prowadzoną działalność - Ochotnicza Straż Pożarna i Koło Gospodyń Wiejskich	Słaba promocja turystycznej gminy. Brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury turystycznej w postaci obiektów gastronomicznych, pól namiotowych, ścieżek rowerowych. Skromne zaplecza sportowo-rekreacyjnego. Zbyt małe zainteresowania rozwojem kulturalnym wśród społeczności Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wykorzystanie europejskich funduszy pomocniczych. Wspólne wypracowanie zasad przepływu informacji oraz zasad współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi. Tworzenie kół zainteresowań ukierunkowanych na pielęgnowanie tradycji.	Brak zainteresowania kulturą sporej części społeczeństwa gminy. Brak środków na funkcjonowanie instytucji kultury.

O C H R O N A Z D R O W I A I B E Z P I E C Z E Ń S T W O O B Y W A T E L I (W T Y M B E Z P I E C Z E Ń S T W O S O C J A L N E)	
<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SŁABE STRONY</i>
<p>Czyste środowisko naturalne, które pozytywnie wpływa na stan zdrowia mieszkańców.</p> <p>Kompetentne i ukierunkowane władze na rozwój gminy.</p> <p>Ścisła współpraca funkcjonariuszy policji i straży pożarnej z władzami i społecznością gminy.</p> <p>Efektywne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.</p> <p>Ośrodek zdrowia.</p>	<p>Niezadawalające wyposażenie służb medycznych.</p> <p>Brak profilaktyki zdrowotnej.</p> <p>Znaczny odsetek osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Tendencje polegające na dziedziczeniu ubóstwa i patologii.</p> <p>Brak motywacji biednego społeczeństwa do poprawy własnej sytuacji.</p> <p>Ryzyko większej zachorowalności w grupie osób w podeszłym wieku.</p> <p>Alienacja osób starszych.</p> <p>Słabnące zainteresowanie mieszkańców własnym bezpieczeństwem.</p>
<i>SZANSE</i>	<i>ZAGROŻENIA</i>
<p>Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.</p> <p>Możliwości wykorzystania środków unijnych.</p> <p>Wprowadzanie nowych metod polityki społecznej, a także szkolenia pracowników GOPS.</p> <p>Promocja i organizacja wolontariatu.</p>	<p>Zwiększająca się emigracja wykwalifikowanego personelu medycznego.</p> <p>Wzrost przestępczości szczególnie wśród nieletnich.</p> <p>Alkoholizm i przemoc w rodzinie.</p> <p>Słaba organizacja polityki państwa w zakresie pomocy społecznej.</p>

Dokonana w analiza SWOT wskazuje, które obszary szeroko rozumianej polityki społecznej wymagają długotrwałych, konsekwentnych i przemyślanych działań. Podstawowymi problemami społecznymi wymagającymi rozwiązania są ubóstwo, bezrobocie, niska aktywność społeczna oraz alkoholizm i przemoc w rodzinie.

V. CELE I DZIAŁANIA STRATEGII

Wizja rozwoju społecznego Gminy Wąbrzeźno ma doprowadzić do osiągnięcia „idealnej społeczności”. Przez „idealną społeczność” rozumie się współpracujących ze sobą mieszkańców, potrafiących osiągnąć wspólny cel a tym samym ograniczyć zjawisko izolacji społecznej, temu służą ustalone w strategii cele strategiczne i operacyjne.

Cele strategiczne i operacyjne dla Gminy Wąbrzeźno zostały opracowane w oparciu o warsztaty i spotkania z przedstawicielami społeczności lokalnej a także organizacji i instytucji działających na terenie gminy.

Cel strategiczny

Wsparcie, aktywizacja i tworzenie warunków umożliwiających osobom, rodzinom oraz młodzieży przezwyciężenie sytuacji życiowych, których nie są one w stanie sami pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Stworzenie świadomego i aktywnie współdziałającego społeczeństwa, uaktywnienie kapitału ludzkiego opartego na wiedzy.

Cele operacyjne

Cele operacyjne polegają na:

- 1) diagnozowaniu i przeciwdziałaniu przyczyn ubóstwa, bezrobocia oraz czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej;
- 2) wspieraniu osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, przemocą, uzależnieniami, bezdomnością, mających trudności w kontaktach ze społeczeństwem – włączenie ich do społeczności;
- 3) zapewnieniu usług opiekuńczych dla ludzi starszych, pomocy osobom niepełnosprawnym, przewlekle i nieuleczalnie chorym ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) propagowaniu zdrowego i aktywnego trybu życia - promocja sportu.
- 5) edukacji i rozwoju kadry pomocy społecznej;
- 6) wspomaganie i koordynacji działań profilaktycznych, dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych w świetlicach wiejskich;
- 7) rozpropagowaniu postaw ludzkich otwartych na problemy otaczającego społeczeństwa;
- 8) zadbanie o dziedzictwo kulturowe i wartości niematerialne oraz konieczność duchowego rozwoju;
- 9) podnoszeniu troski o wspólne bezpieczeństwo dotyczące ludzi i ich mienia;

10) rozwoju systemu oświaty i edukacji będącej wstępem do zmiany mentalności mieszkańców, praca z jednostką i z grupą.

Cel operacyjny nr 1

Diagnozowanie i przeciwdziałanie przyczyn ubóstwa, bezrobocia oraz czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej.

W wyniku przeprowadzonej analizy sytuacji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie ustalono, że główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie. Znaczna część osób długotrwale bezrobotnych to klienci pomocy społecznej, którzy nie spełniają wymagań potencjalnych pracodawców. Pogłębia się zjawisko dziedziczenia bezrobocia i powiązane z tym zjawisko ubóstwa. Pozostawanie bez pracy przez dłuższe okresy czasu wpływa negatywnie na sytuację ekonomiczną rodzin.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Pozyskiwanie środków na prace interwencyjne i prace społecznie użyteczne oraz kierowanie do wykonywania tych prac osób korzystających z pomocy społecznej.	2008-2013	-budżet państwa -fundusze pomocowe
2.	Przekwalifikowanie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych – wdrażanie programów w tym zakresie.	2008-2013	-budżet państwa -fundusze pomocowe
3.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Wąbrzeźnie, Młodzieżowym Biurem Pracy w Wąbrzeźnie w celu podniesienia aktywizacji osób bezrobotnych.	2008-2013	bezinwestycyjne
4.	Praca socjalna z osobami bezrobotnymi, odbiorcami pomocy społecznej w celu negocjowania kontraktu socjalnego.	2008-2013	bezinwestycyjne
5.	Podjęcie działań w celu podniesienia aspiracji dzieci i młodzieży, jak również edukacja rodziców.	2008-2013	-budżet gminy -fundusze pomocowe

Przewidziane efekty realizacji celu:

1. Rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego na terenie gminy;
2. Opracowanie diagnozy i wykorzystanie uzyskanych informacji w działaniach z zakresu pomocy społecznej;
3. Zwiększenie efektywności działań i skuteczne reagowanie ośrodka oraz organizacji i instytucji współpracujących na aktualnie występujące problemy.

Cel operacyjny nr 2

Wspieranie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, przemocą, uzależnieniami, bezdomnością, mających trudności w kontaktach ze społeczeństwem – włączenie ich do społeczności.

Istotnym priorytetem pomocy społecznej jest pomoc osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji z powodu uzależnień, swojej bezradności, jak również różnym dysfunkcjom. Nadużywanie alkoholu często jest rezultatem nieumiejętności poradzenia sobie z problemami życia codziennego, staje się przyczyną rozpadu rodziny zaistnienia w niej przemocy, a także prowadzi do pogorszenia sytuacji finansowej. Osoby te stają się zwykle osobami wykluczonymi społecznie. W sytuacji, gdy w rodzinie pojawia się przemoc i jest konieczna interwencja policji zakładana jest „Niebieska Karta” stanowiąca podstawę udzielenia wszechstronnej pomocy rodzinie.

Osoby dotknięte przemocą i alkoholizmem mają możliwość skorzystania z porad radcy prawnego w urzędzie gminy. Pomoc osobom bezdomnym jest ściśle określona w ustawie o pomocy społecznej, z której wynika, iż bezdomni mają możliwość skorzystania z noclegowni w Wąbrzeźnie lub ze schroniska dla bezdomnych w Grudziądzu. Zadaniem społeczeństwa jest współdziałanie w likwidacji tego zjawiska – wykluczenia społecznego.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Diagnozowanie zjawiska alkoholizmu, przemocy, bezdomności w środowisku lokalnym.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Ścisła współpraca pracowników socjalnych z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wąbrzeźnie, a także udział w realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
3.	Kierowanie uzależnionego na leczenie przez GKRPA.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
4.	Udzielanie wsparcia ofiarom przemocy poprzez umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej we Wroniu.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

5.	Wprowadzanie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie problemowi bezdomności.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
6.	Tworzenie grup wsparcia dla osób wykluczonych społecznie, poprzez pracę socjalną mającą na celu pobudzenie aktywności osób wykluczonych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
7.	Podjęcie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
8.	Organizowanie imprez, spotkań dla osób z różnych grup społecznych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Zwiększenie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy społecznej;
2. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych;
3. Uzyskanie środków finansowych na zaspokojenie niezbędnej pomocy;
4. Uświadomienie konieczności organizowania alternatywnych form pomocy w stosunku do materialnej i rzeczowej – pomoc sąsiedzka, wolontariat. itp.;
5. Ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy materialnej;
6. Powrót osób uzależnionych do normalnego życia;
7. Ograniczanie zjawiska bezdomności.

Cel operacyjny nr 3

Zapewnienie usług opiekuńczych dla ludzi starszych, pomocy osobom niepełnosprawnym, przewlekle i nieuleczalnie chorym.

Pogorszenie sytuacji materialnej rodziny jest często spowodowane przewlekłą chorobą i niepełnosprawnością jej członków. Pomoc dla tych osób realizują głównie ośrodki zdrowia, szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Narastający i nieunikniony proces starzenia się społeczeństwa nakłada na gminę obowiązek zapewnienia dostępu do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych i zdrowotnych. Ogólna dostępność do ww. usług ułatwia życie ludziom starszym, wydłuża okres ich samodzielnej egzystencji w społeczeństwie.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych i starszych, jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków życia.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.	2008-2013	bezinwestycyjne
3.	Pomoc usługowa w formie domowych usług opiekuńczych, umieszczenie w placówce zapewniającej całodobową pomoc.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
4.	Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej w celu zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
5.	Tworzenie możliwości rehabilitacji leczniczej i społecznej dla osób niepełnosprawnych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
6.	Organizowanie wolontariatu służącego pomocą osobom chorym i niepełnosprawnym.	2008-2013	bezinwestycyjne
7.	Aktywizacja osób starszych poprzez ich udział w zorganizowanych grupach z uwzględnieniem ich zainteresowań oraz oczekiwań.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
8.	Integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym w celu wykorzystania potencjału tych osób w środowisku lokalnym.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
9.	Realizacja wieloletniego programu państwa w zakresie dożywiania osób starszych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

10.	Organizowanie wolontariatu służącego pomocą osobom starszym.	2008-2013	bezinwestycyjne
-----	--	-----------	-----------------

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Respektowanie praw osób starszych do godnego życia w społeczeństwie;
2. Zapewnienie komfortu psychicznego i poczucia bezpieczeństwa osobom starszym poprzez zabezpieczenie ich funkcjonowania w środowisku lokalnym;
3. Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych;
4. Włączenie osób starszych do życia w lokalnej społeczności.
5. Usprawnienie fizyczne i społeczne osób niepełnosprawnych;
6. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym powrotu do godnych warunków życia i funkcjonowania;
7. Poprawa sytuacji materialno – bytowej rodzin z osobami niepełnosprawnymi;
8. Rozwój intelektualny osób niepełnosprawnych umysłowo.

Cel operacyjny nr 4

Ukształtowanie postawy życiowej wśród społeczności preferującej zdrowy i aktywny tryb życia - promocja, sport.

Z przeprowadzonej analizy danych uzyskanych z Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej wynika, iż dominującym problemem zdrowotnym i społecznym stają się wady postawy i zaburzenia refrakcji i akomodacji oka u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (0-18). Przyczynami tych zjawisk są min. niedobór ruchu (siedzący tryb życia - komputer, telewizja) oraz niski poziom kultury zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Aktywność fizyczna kształtuje organizm człowieka i jego funkcje, wzmacniając i rozwijając wszystkie jego układy (sprawność, budowa). Do najczęściej występujących wad postawy u dzieci i młodzieży należą: okrągłe, wklęsłe, płaskie plecy; boczne skrzywienie kręgosłupa (skolioza); płaskostopie. Należy pamiętać, iż wady postawy same nie ustępują, dzieci z nich nie wyrastają, a nieleczone utrwalają się i pogłębiają „budując” społeczeństwo niepełnosprawne.

Działania na rzecz podniesienia kultury zdrowotnej przyczynią się do wydłużenia przeciętnego trwania życia w sprawności, a przede wszystkim doprowadzi to do zmniejszenia się w przyszłości liczby petentów wymagających pomocy z ośrodka pomocy społecznej.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Edukacja mająca na celu podniesienie kultury zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży szkolnej, poprzez uświadamianie dziecku i rodzicom zagrożeń wynikających z wad postawy.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Diagnozowanie potrzeb zdrowotnych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
3.	Współuczestnictwo Gminy w koordynowaniu usług medycznych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
4.	Grupowe zajęcia korekcyjnych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
5.	Wjazdy na basen w celu podniesienia sprawności fizycznej dzieci i młodzieży szkolnej.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
6.	Wyjazdy na basen, których istotą będzie pływanie korekcyjne i rehabilitacja.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze

			pomocnicze
7.	Organizowanie imprez z zakresu kultury fizycznej i sportu.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
9.	Edukacja do zdrowego stylu życia.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
10.	Promocja działań mających na celu utrzymanie zdrowia oraz odpowiedniej kondycji fizycznej.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidywane efekty z realizacji celu:

1. Uświadamianie dzieciom, młodzieży i dorosłym zagrożeń związanych z wadami postawy.
2. Sporządzenie diagnozy potrzeb zdrowotnych.
3. Zorganizowanie grupowych zajęć korekcyjnych:
 - zajęcia napływali;
 - zajęcia rekreacyjno – sportowe.
4. Poszerzenie zakresu edukacyjnego społeczeństwa na temat zdrowego stylu życia.

Cel operacyjny nr 5

Edukacja i rozwój kadry pomocy społecznej.

Pomoc społeczna wymaga znacznej kompetencji i odpowiedzialności pracowników socjalnych. Istotą skutecznych działań strategii jest dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej, decyduje ono o jakości świadczeń i efektywności pracy socjalnej. Twórcze rozwiązywanie problemów przez Ośrodek Pomocy Społecznej i dążenie do sukcesów jego pracowników jest szansą na skuteczne rozwiązywanie problemów pomocy społecznej w gminie.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Szkolenie zawodowe pracowników poprzez udział w warsztatach, a także przez wymianę doświadczeń z innymi ośrodkami pomocy społecznej.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Stosowanie nowoczesnych metod i technik pracy socjalnej.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
3.	Uświadamianie społeczeństwa o roli i zadaniach pracownika socjalnego w środowisku lokalnym.	2008-2013	bezinwestycyjne
4.	Aktualizacja dotychczas zdobytej wiedzy oraz kształcenie pracowników w zakresie przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Skuteczniejsze działania pracowników służb społecznych;
2. Wzrost liczby wyspecjalizowanych pracowników socjalnych;
3. Podniesienie jakości oferowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej usług.

Cel operacyjny nr 6

Wspomaganie i koordynacja działań profilaktycznych, dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych w świetlicach wiejskich.

Częstymi zjawiskami patologicznymi wśród dzieci i młodzieży są: przemoc, alkoholizm i narkomania. Aktywizacja młodzieży poprzez działania kulturalne, sportowe, organizacja młodzieżowych kół zainteresowań eliminuje zagrożenia, na jakie narażony jest młody człowiek. Zapobieganiu tym zjawiskom muszą towarzyszyć szerokie działania profilaktyczne, opiekuńcze i edukacyjne w środowisku dzieci i młodzieży. Do tych działań zaliczamy pracę w świetlicach środowiskowych zapewniających opiekę, ogólnorozwojowe zajęcia pozalekcyjne i terapię pedagogiczną.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Promowanie i rozszerzanie działania świetlicy środowiskowej.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Organizowanie spotkań dla dzieci i młodzieży o tematyce promującej zdrowy i aktywny styl życia.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
3.	Organizowanie spotkań - pogadań dla młodzieży, których tematem będzie zapobieganie przestępczości, demoralizacji, alkoholizmowi i narkomanii.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
4.	Rozszerzenie sieci świetlic wiejskich, wzbogacanie ich wyposażenia i oferty zajęć.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci i młodzieży oraz poczucia ich wartości;
2. Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców wsi i osiedli;
3. Ograniczenie zjawisk patologicznych;
4. Zaangażowanie się młodzieży w organizację życia i współtworzenia tzw. małych ojczyzn.

Cel operacyjny nr 7

Propagowanie postaw ludzkich otwartych na problemy otaczającego społeczeństwa.

Jednym z ważniejszych problemów nękających społeczeństwo jest znieczulica, obojętność na los drugiego człowieka. Nie są dokładnie znane przyczyny ekspansji tego zjawiska. W epoce industrializacji zanikły postawy altruistyczne. Człowiek żyjący w dużych społecznościach jest zagubiony i samotny. Często brak mu oparcia nawet wśród najbliższych.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Utworzenie klubu zrzeszającego seniorów.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Motywowanie do pomocy innym.	2008-2013	bezinwestycyjne
3.	Inspirowanie społeczeństwa do tworzenia grup samopomocowych oraz podejmowania prac w ramach wolontariatu.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Zabezpieczenie opieki nad osobami starszymi.
2. Pozyskanie do pracy wolontariuszy.
3. Włączenie do pracy wolontariackiej gospodyń zrzeszonych w KGW.

Cel operacyjny nr 8

Zwrócenie uwagi mieszkańców na dobra kultury, wartości niematerialne oraz konieczność duchowego rozwoju.

Społeczeństwo w pogoni za pieniądzem przestaje zwracać uwagę na rozwój duchowy. Stałe podnoszenie stopy życiowej powoduje konieczność ciągłej pracy przemieniającej się w pogoń za dobrami materialnymi. Oprócz stałego podnoszenia standardów materialnych, człowiekowi potrzebne do właściwego rozwoju są wartości duchowe – literatura, sztuka, muzyka, taniec.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Modernizacja placówek kulturotwórczych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Organizowanie zajęć upowszechniających rękodzieło artystyczne oraz inne formy twórczości ludowej.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
3.	Przygotowanie i realizacja oferty kulturalnej dla osób starszych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
4.	Kultywowanie tradycji regionalnych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Zacieśnienie więzi społecznych między osobami starszymi c i młodszymi.
2. Udział seniorów w lokalnych przedsięwzięciach kulturalnych.
3. Renesans rękodzieła artystycznego, haftu, koszykarstwa, rzeźby itp.

Cel operacyjny nr 9

Podnoszenie troski o wspólne bezpieczeństwo dotyczące ludzi i ich mienia.

Ważnym aspektem życia jest poczucie bezpieczeństwa. Cywilizacja powoduje konieczność wzmocnienia troski o bezpieczeństwo jednostki, społeczeństwa, jak i dóbr materialnych, które służą zaspokajaniu potrzeb ludzkich. Niezbędne jest ukształtowanie wśród społeczeństwa postaw wrażliwych na bezpieczeństwo swoje i innych osób.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Organizowanie działań promujących postawę człowieka troszczącego się o bezpieczeństwo.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Uświadamianie młodzieży istnienia różnych współczesnych zagrożeń.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
3.	Doposażenie w sprzęt służący ratowaniu zdrowia i życia ludzkiego.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
4.	Prowadzenie dla dzieci i młodzieży zajęć edukacyjnych w zakresie walki z zagrożeniami.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców wsi.
2. Umiejętność obsługi podstawowego sprzętu do ratowania zdrowia:
 - sztuczne oddychanie;
 - pomiar ciśnienia;
 - opatrywanie ran itp.

Cel operacyjny nr 10

Rozwój systemu oświaty i edukacji będącej wstępem do zmiany mentalności mieszkańców, praca z jednostką i z grupą.

Edukacja, dostępność do korzystania z różnych źródeł wiedzy są czynnikami zmieniającymi mentalność. Od mentalności społeczeństwa zależy stan jego rozwoju. Ukształtowanie właściwej postawy preferującej pozytywne zasady, odpowiedni sposób myślenia oraz przekonania to otwarta droga do ukształtowania społeczeństwa aktywnego, współdziałającego dla dobra całej społeczności.

Działania:

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady
1.	Poszerzenie oferty edukacyjnej dla młodzieży, osób dorosłych i starszych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
2.	Wyrównywanie szans rozwojowych.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
3.	Unowocześnianie systemu oświaty.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
4.	Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (doradztwo prawne i finansowe).	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze
5.	Opracowanie systemu promocji przedsiębiorczości i samorealizacji.	2008-2013	-budżet gminy -budżet państwa - fundusze pomocnicze

Przewidziane efekty z realizacji celu:

1. Wprowadzenie nowoczesnych technik edukacyjnych w nauce języków obcych np. metoda Callana.
2. Nauka w szkołach co najmniej 2 języków.
3. Nauczanie przedsiębiorczości i samodzielności młodzieży gimnazjalnej i uczęszczającej do szkół gminnych poprzez realizację odpowiednich projektów i kół pozalekcyjnych.

Podmioty realizacji strategii:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie,
- 2) Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia,
- 3) Zakłady Opieki Zdrowotnej w Zieleniu, Ryńsk i Sitnie,
- 4) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie,
- 5) Szkoły na terenie Gminy Wąbrzeźno,
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej w Wąbrzeźnie,
- 8) Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie,
- 9) Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie,
- 10) Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Wąbrzeźnie,
- 11) Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski,
- 12) Powiatowy Urząd Pracy w Wąbrzeźnie,
- 13) Osoby fizyczne,
- 14) Organizacje wyznaniowe,
- 15) Polski Związek Niewidomych
- 16) Poradnie dla osób uzależnionych,
- 17) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie,
- 18) Domy Pomocy Społecznej,
- 19) Ośrodki kultury,
- 20) Świetlice wiejskie
- 21) Oraz wszystkie inne organizacje, instytucje, przedsiębiorstwa i osoby fizyczne wyrażające chęć udziału w realizacji zadań wynikających ze strategii.

Koordynator realizacji strategii:

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Koordynatorem wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz różnego typu instytucji i organizacji, tak, aby pozytywnym oddziaływaniem objąć teren całej gminy. Powodzenie przyjętych założeń uzależnione będzie od ścisłej współpracy podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, przeznaczonych na ich urzeczywistnienie.

Skuteczność realizacji zadań gwarantuje wdrażanie w życie zaplanowanych zadań, podejmowanie działań polegających na pozyskiwaniu dodatkowych środków z innych źródeł niż budżet gminy, uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć, upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Realizacja zadań określonych w strategii będzie mogła się odbywać zarówno z udziałem jednostek publicznych, organizacji pozarządowych jak i podmiotów niepublicznych w tym przedsiębiorców a także osób fizycznych.

Szczegółowy plan zadań wynikających ze strategii rozwiązywania problemów społecznych zawarty będzie w rocznych planach realizacyjnych uwzględniających m.in. rodzaj zadań, przewidywane środki służące do ich realizacji.

Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi odbywać się będzie z udziałem mediów m.in.: lokalnej prasy, strony internetowej, BIP, plakatów, tablicy informacyjnej oraz przez organizowanie wspólnych spotkań, szkoleń i wymiany doświadczeń, zlecenie zadań a także zawieranie porozumień dotyczących wspólnego wykonywania niektórych przedsięwzięć.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy zostanie przyjęta w formie uchwały Rady Gminy. Wdrażane zmiany będą także podlegały uchwaleniu przez Radę Gminy. Zmiany w Strategii inicjowane będą przez Wójta Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisje Rady oraz grupy społeczno-gospodarcze uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji Strategii.

Ewaluacja strategii rozwiązywania problemów społecznych

W celu śledzenia postępów w realizacji strategii będzie ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie pozwoli z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i ewentualne korekty w tych zadaniach. Prowadzeniem monitorowania, wdrażania Strategii oraz oceny zajmował się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie.

Aktualizacja strategii będzie dokonywana, co najmniej raz na trzy lata. Dokument ten jest „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski. Aktualizacja będzie dokonywana w wyniku monitoringu zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną i potrzeby wynikające z aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej w gminie. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach strategii jest niezbędne. Zmiany te powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii.

Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w strategii jest weryfikacja w społecznym procesie, powtarzanym, co kilka lat. W trakcie weryfikacji mogą powstawać

zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, których w dniu dzisiejszym nie przewidziano.

Monitoring zostanie przeprowadzony w oparciu o wskaźniki finansowe i ilościowe. Bazę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dodatkowo dane uzyskane dzięki szerokiemu udziałowi mieszkańców służyć będą ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii.

Wskaźnikami oceny monitorowania Strategii będą:

- wymierne ilości zmodernizowanych obiektów i infrastruktury komunalnej służących celom społecznym;
- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych;
- spadek wskaźnika stopy bezrobocia;
- liczba osób mających problemy opiekuńczo – wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy;
- liczba osób uchronionych przed przemocą w rodzinie;
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe;
- ilość zorganizowanych kampanii na rzecz profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej oraz liczba osób;
- liczba atrakcji (zajęć, imprez, itp.) organizowanych, dla mieszkańców gminy, mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia.

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie:

- na bieżąco w trakcie realizacji strategii i wykonywania poszczególnych zadań;
- po zakończeniu poszczególnych zadań;
- na podstawie określonych wskaźników.

VII. ZAKOŃCZENIE

Przedstawiona gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, obejmuje teren gminy Wąbrzeźno. W programie uczestniczyć będą osoby dorosłe, dzieci i młodzież, rodziny i ich członkowie oraz mieszkańcy wymagający wsparcia, leczenia, opieki i pomocy, Cele i zadania realizowane będą przy współpracy ze społecznością lokalną.

Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych sześciu lat, a ich powodzenie zależy od ścisłej współpracy społeczności lokalnej, podmiotów realizujących strategię oraz koordynatora, sytuacji ekonomicznej Gminy oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie. Gmina Wąbrzeźno przeznacza na realizację działań środki własne, a ponadto ubiegać się będzie o finansowanie ich z innych źródeł. Skuteczność realizacji zadań gwarantują określone warunki, a mianowicie:

- 1/ konsekwentne wdrażanie zaplanowanych zadań;
- 2/ działania na rzecz pozyskania środków z innych źródeł niż budżet samorządu;
- 3/ uświadamianie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć;
- 4/ upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych jest opracowaniem „otwartym” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski, które mogą zostać do niej wprowadzone i podlegać realizacji.